

Arartekoaren 2022R-463-21 Ebazpena, 2022ko martxoaren 16koa. Horren bidez, E usko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailari gomendatzen zaio berrikerik ezala etxebizitza aldatzeko berariazko premia aitortzeko eskaera ukatzeko erabakia.

Aurrekariak

1. Herritar baten kexa jaso zuen Arartekoak izapidetzeko, ez zegoelako ados Alokabide sozietate publikoak etxebizitza aldatzeko berariazko premia aitortzeko eskaera ukatzeko erabakiarekin.
2. Kexagilea babes publikoko etxebizitza bateko errentaria da errentamendu-araubidean, eta Alokabide sozietate publikoan etxebizitza-aldaketa eskatu zuen haren ezaugarriak bere bizikidetzta-unitaterako egokiak ez zirela uste baitzuen.

Bere kexa-idazkian, kexagileak adierazi zuen guraso bakarreko bizikidetzta-unitatea osatzen duela eta hamar urteko seme bat duela bere kargura. Hala, jakinarazi zuen Alokabidek 2019an esleitu ziola etxebizitza hori eta onartu egin zuela, bere egoera ekonomiko zaila eta merkatu libreko errentamenduen prezio altuak zirela eta. Hala ere, higiezinak logela bakarra zuela adierazi zuen, eta hori bere semearen izaera garatzeko oztopo zela, haren pribatutasun-maila nabarmen mugatzen baitzuen. Adierazitakoa ikusirik, Arartekoari jakinarazi zion egongela-sukalde-jangelako ohe-sofan lo egin behar izaten zuela.

Beraz, kexagileak adierazi zuen semearekiko bizikidetzak nabarmen egin zuela okerrera, etxebizitzaren ezaugarriek eragiten zuten intimitate faltaren ondorioz. Horregatik, etxebizitza-premia espezifikoak aitortzeko eskatu zuen. Horretarako, Alokabidek emandako eskaera-inprimakian emandako arrazoietan, honako aukera hau markatu zuen: *"Behar espezifikoak"* eta familia-medikuaren txosten bat aurkeztu zuen, kexagilearen gogo-aldartearen berri ematen zuena.

Kexagilea artatu zuen lehen mailako arretako medikuaren hitzetan:

- "Dña. (...) padece un trastorno adaptativo por ansiedad que está precisando de tratamiento farmacológico. La paciente encuentra que una parte importante de la causa de la ansiedad la provoca la vivienda que hace unos meses adjudicaron. Tiene un hijo (...) y siente el espacio muy pequeño para la convivencia de dos personas, sin que ambos dispongan de la intimidad que ella entiende que necesitan. Se entiende, desde este punto de vista, que un cambio a un hogar que se ajuste más a sus necesidades podría repercutir de manera positiva en la recuperación de su salud."

3. Hori hala izanik ere, Alokabide sozietate publikoak etxez aldatzeko eskaera ukatzeko ebazpena eman zuen. Hona hemen ebazpenean adierazitako arrazoia:

"Argudiatutako arrazoio zehatzak ez dira berralokatze emateko arrazoitzat hartzen."

Hala ere, sozietate publikoak ez zuen ezer adierazi etxebizitzaren egokitasunari buruz, non kexagileak adierazi baitzuen egunero egongela-sukalde-jangelako ohe-sofan lo egin behar zuela.

Era berean, sozietate publikoak hala ohartarazi zion kexagileari:

- *"Balorazio hori egin ondoren, izapide hori itxiko dugu eta gogorarazten dizugu arrazoi beragatik etxez aldatzeko beste eskaerarik ez dela aztertuko 2 urteko epean, baldin eta zure egoera aldatu ez bada".*

Hala eta guztiz ere, ez zen aipatu Alokabidek erabaki hori hartu izana arrazoitzen zuten inolako oinarri juridikorik.

Nolanahi ere, kexagileak Arartekoari jakinarazi zion ez zuela bere esku etxez aldatzeko eskaera hori ebatziko zukeen Arabako Etxebizitza Lurralde Ordezkaririk emandako inolako ebazpenik.

4. Azaldutako egitateak ikusita, Arartekoak lankidetzaz-erabakia igorri zion Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailari.

Bere idazkian, kexagileak adierazitako bizileku-arazoaren berri eman zuen Arartekoak, eta txosten bat eskatu zuen, non azalduko baitziren zer arrazoi tekniko edota juridiko izan ziren Alokabide sozietate publikoak etxez aldatzeko eskaerari buruzko aldeko adierazpenik ez egiteko. Horrez gain, bere iritzia eman zuen Etxebizitzari buruzko ekainaren 18ko 3/2015 Legea indarrean jarri izanaren (aurrerantzean, Etxebizitzaren Legea) gainean, bai eta etxebizitza duin bat izateko baldintzak sustatzeko betebeharrari buruzko iritzia ere.

Era berean, Arartekoak informazioa eskatu zuen, Alokabidek arrazoi berarengatik bi urtez etxez aldatzeko eskaerak ez aztertzeke hartu zuen erabakia zela eta.

Azkenik, Arartekoak gogoeta batzuk helarazi zizkion Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailari. Gogoeta horiek ez errepikatzearen, geroago azalduko dira.

5. Lankidetzaz-erabakia erantzunez, Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio sailburuaren kabineteko zuzendariaren erantzuna sartu zen erakunde honen erregistroan eta, horrekin batera, Alokabide sozietate publikoko errentariei eta komunitateari laguntzeko guneko zuzendariak egindako txostena ere bai.

Horri buruz, sozietate publikoak berretsi egin zuen etxebizitza aldatzeko premia espezifikoa aitortzeko eskaerari uko egiteko erabakia. Erabaki horretarako, oinarri hartu zuen medikuaren txostena ez zela erabakigarria eskatutako aldaketarako.

Etxebizitzan logela bakarra izateari dagozkion kontsiderazioei buruz, txostenean ondorioztatu zen esleitu zitzean etxebizitzak asetzen dituela bizikidetzaren unitatearen premiak; izan ere, egiaztatu da etxebizitza ez dagoela gainokupatua.

Era berean, Alokabidek adierazi zuen arrazoi berarengatik bi urteko epean etxebizitza aldatzeko eskaerak egiteko debekua ezarri izanaren arrazoia barneko kudeaketako interpretazio-irizpideak direla.

Nolanahi ere, Arartekoak ez du ikusten bidalitako erantzunean inongo kontsideraziorik kexagileak adierazitako gertakariari buruz, non adierazten baitu gauero egongela-sukalde-jangelako ohe-sofan lo egin behar duela, etxebizitzan logela bakarra dagoelako.

6. Beraz, beharrezkoak diren zuzenbideko iritzi-elementuak dauzkagula uste dugunez, honako gogoeta hauek egin ditugu:

Gogoetak

1. Duela hamarkada batzuetatik, bai 1948ko abenduaren 10eko Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalak (25.1 artikulua), bai 1966ko abenduaren 16ko Eskubide Ekonomikoen, Sozialen eta Kulturalen Nazioarteko Itunak (11.1 artikulua), bai Europar Batasuneko Oinarrizko Eskubideen Gutunak (34.3 artikulua), bai eta Europako Gutun Sozialak berak (31. artikulua¹) ere, etxebizitzak alderdi soziala duela azpimarratu izan dute, pertsonen eta beren familien bizi-baldintzak hobetzen dituelako.
2. Azaroaren 27ko 25/2014 Legeak, Nazioarteko Itunei eta bestelako Akordioei buruzkoak, bere 29. artikuluan jasotzen du Estatuko botere publiko, organo eta erakunde guztien betebeharra dela Espainia alderdi duten indarrean dauden nazioarteko itunetako betebeharrak errespetatzea eta itun horiek behar bezala betetzen direla ziurtatzea. Horri buruz, Konstituzio Auzitegiak adierazi du artikulua hori honi dagokiola: *“tanto al Estado (esta vez en el sentido estricto) como a las comunidades autónomas,”* quienes *“cada uno en el ámbito de sus respectivas competencias, deben «respetar las obligaciones» asumidas por España en los tratados internacionales y «velar» por su adecuado cumplimiento.”*²

Itun batek barne-araudia hartzeko beharra eskatzen duenean, aipaturiko 25/2014 Legearen 30.3 artikulua ezartzen du, era berean, autonomia-erkidegoek beharrezko neurriak hartu behar dituztela Espainia alderdi duten itunak betearazteko. Hau da, nazioarteko itun batek ezartzen dituen betebeharrak

¹ **Berrikusitako Europako Gutun Soziala.** BOE, 139. zk., 2021eko ekainaren 11koa. 2021eko uztailaren 1ean sartu zen indarrean.

² **Konstituzio Auzitegia.** Ekainaren 20ko 87/2019 Epaia. Zazpigarren oinarri juridikoa. [[ECLI:ES:TC:2019:87](#)].

betetzeko botere publikoen legeria edo aplikazio-egintzak behar direnean, autonomia-erkidegoek nahitaez hartu behar dituztela beren eskumenen esparruan.

Honela, bizi-maila egokia edukitzeko eskubidearen eta bereizkeria ez jasateko eskubidearen elementu integratzaile gisa etxebizitza egoki bat izateari buruzko errelatore berezi ohiak gogorarazi zuen nazioarteko giza eskubideei dagozkien arauak bete behar dituztela³ oinarrizko zerbitzuen prestazioak edo arautzeak, alokairurako diru-laguntzek eta etxebizitza-arloko programei eta politikei dagokien etxebizitza egoki bat izateari buruzko beste edozein erabakik.

3. Bestalde, Europar Batasuneko Justizia Auzitegiak behin eta berriz agerian utzi du herri-agintariek premiaz jardun behar dutela dagozkien eskumen-eremuetan, ohiko etxebizitza izateari eta erabiltzeari loturiko oinarrizko eskubideak bermatzeko⁴.
4. Testuinguru horretan, Etxebizitzaren Legearen 1. artikulua eskubide subjektibotzat aitortzen du honako hau: *"etxebizitza duin eta egokia izateko eskubidea"* eta horretarako *"botere publikoek aipatutako eskubidea gauzatzeko egoki diren neurriak sustatuko dituzte"*.

Halaber, artikulua horrek ezartzen du lehentasunezko irizpidea dela etxebizitzak ezaugarri hau betetzea:

- *"...bizileku edo etxe egonkorra izatea, eta haren hartzaile edo erabiltzaileek modua edukitzea bertan duintasunez bizitzeko, beren intimitatea babesteko eta familia- eta gizarte-harremanez gozatzeko, hura okupatu eta erabiltzeko legezko eskubidea dutelarik."*

Eta, bestetik:

- *"...Tamainari dagokionez, bertan biziko den pertsona, familia edo bizikidetzaren unitatearen ezaugarrietarako egokia izatea, horien bizitzako aldiak eta bizitegi-premiak kontuan hartuta eta gizonen eta emakumeen arteko tratua eta aukera-berdintasuna errespetatuta."*

Adierazitako horrez gainera, Etxebizitza Legean jasotako printzipio gidarien artean, hauxe nabarmentzen da:

- *"Bizi-ziklo bakoitzean bizilagunen egoerara ondoen egokitzen den etxebizitza lortu edo bertan egoteko modu legala hautatzeko askatasuna sustatzea."*

³ **Nazio Batuen Erakundea. Batzar Nagusia.** Nazio Batuen errelatore bereziaren txostena, etxebizitzari buruzkoa, bizi-maila egokia edukitzeko eskubidearen eta bereizkeria ez jasateko eskubidearen elementu integratzaile gisa (Leilani Farha), 10. Parag. Eskuragarri hemen: <https://undocs.org/es/A/HRC/28/62>

⁴ **Europar Batasuneko Justizia Auzitegia.** Besteak beste, 2013ko martxoaren 14ko epaia (C-415/11) eta 2016ko abenduaren 21eko epaia (Sala Nagusia; gai metatuak: C-154/2015, C-307/2015 eta C-308/2015).

5. Bestalde, Etxebizitzaren Legearen 3.v) artikulua honako hau jotzen du etxebizitza edo bizitoki egokitzat: bere tamainagatik, kokalekuagatik eta ezaugarriengatik pertsona, familia edo bizikidetzaren unitate jakin bat bizitzeko egokia den etxebizitza edo bizitokia.

Izan ere, Etxebizitzaren Legearen 7. artikulua arabera, hauxe da etxebizitza-eskubidea: administrazio-auzotasuna Euskal Autonomia Erkidegoko edozein udalerritan duen pertsona orok eskubidea izatea etxebizitza duin, egoki eta irisgarria izateko.

Adierazitakoa osatzeko, Nazio Batuen Eskubide Ekonomiko, Sozial eta Kulturalen Komitearen 4. ohar orokorrak⁵ honela definitzen du etxebizitza egokia: nahi izatekotan bakartu ahal izateko tokia, leku egokia, segurtasun egokia eta argiztapen eta aireztapen egokiak dituen lekua daukana. Azken finean, oinarritzko azpiegitura egokia eta lanari eta oinarritzko zerbitzuei dagokienez egoera egokia daukan etxebizitza. Hori guztia, gainera, arrazoizko kostu batean.

6. Ebazpen honen aurrekarietan adierazi den bezala, kexagileak Alokabideren aurrean adierazi du etxebizitzan ez dagoela nahikoa lekurik bere bizikidetzaren unitatearen eguneroko bizitza normaltasunez garatzeko.

Hain zuzen ere, kexagileak behin baino gehiagotan adierazi dio Alokabideri egongela-sukalde-jangelako ohe-sofan egiten duela lo. Hau da, adierazi ditu esleitu zitzaion etxebizitza bere iritziz zergatik ezin den duin eta egokitzat hartu azaltzeko arrazoiak.

Are gehiago, kexagileak, osasun publikoko bere familia-medikuak egindako txosten baten bidez, egiaztatu du egoera hori eragina izaten ari dela bere osasunean.

7. Arestian adierazitako hori guztia gorabehera, Arartekoak egiaztatu du Sailak, orain arte, Etxebizitza Legearen 62. artikuluan jasotzen den pertsona bakoitzeko metro karratuen ratioa ez betetzea hartzen duela etxebizitza aldatzeko eskaera bat aintzat hartzeko elementu erabakigarri bakartzat. Zehazki, bigarren atalean, honako hau xedatzen du:

- *"Aurreko paragrafoan aipatzen den erregelamendu bidezko garapen hori egin ezean edo egin bitartean, etxebizitza bat gainokupatuta dagoela joko da bertan bizi diren pertsonen kopuruak ratio hauen arabera dagokiona gainditzen duenean:*
 - o *Etxebizitza batean 2 pertsona bizi badira, hark 33 metro karratu erabilgarriko azalera eduki beharko du gutxienez.."*

⁵ **Nazio Batuen Erakundea. Eskubide Ekonomiko, Sozial eta Kulturalen Komitea.** Eskuragarri hemen: https://conf-dts1.unog.ch/1%20SPA/Tradutek/Derechos_hum_Base/CESCR/00_1_obs_grales_Cte%20Dchos%20Ec%20Soc%20Cult.html#GEN4

Nolanahi ere, Arartekoak ontzat eman du gogoraraztea gainokupatze-egoerak ez duela lehen adierazitako kasua soilik barne hartzen. Etxebizitza Legearen 62. artikulua horrek, halaber, jotzen du etxebizitza bat ez dela duina eta egokia honako egoera honetan:

- *“ han bizi direnen kopurua handiagoa bada bertarako egokitzat jotzen den gehieneko kopurua baino, kontuan hartuta bizigelen azalera, kopuru eta neurria eta etxebizitzaren bizigarritasun-baldintzak..”*

Horrez gain, Etxebizitza Legearen 3 cc) artikulua honela definitzen du gainokupatutako etxebizitza:

- *“...baldin eta han bizi direnen kopurua handiagoa bada bertarako egoki jotzen den gehieneko kopurua baino, kontuan hartuta azalera, bizigelen kopuru eta neurria eta bizigarritasun-baldintzak”.*

Gainera, ez da ahaztu behar Etxebizitza Legearen 3 v) artikulua, etxebizitza bat egokia dela zehazteko, gogorarazten duela etxebizitza egokia izango dela, baldintza hauetan:

- *“Bere tamainagatik, kokalekuagatik eta ezaugarriengatik pertsona, familia edo bizikidetzaren unitate jakin baten bizitegitarako egokia den etxebizitza edo bizitokia.”*

Hau da, etxebizitza bateko logela-kopurua eta bizikidetzaren unitatearen osaera ere erabakigarriak dira etxebizitza bat duintzat eta egokitzat jotzeko orduan.

Beraz, indarrean dagoen ordenamendu juridikoan badira beste kausa batzuk ere, Arartekoaren iritziz Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak kontuan izan behar litzuzkeenak etxebizitza aldatzeko premia espezifikoak aitortzeko eskaera bat aintzat hartzea edo baztertzea erabakitzeko orduan. Haien artean daude bizikidetzaren unitatearen osaera eta esleitutako etxebizitzaren gela-kopurua.

8. Arartekoak, Etxebizitza, Herri Lan eta Garraioetako sailburuaren etxebizitza- eskatzaileen erregistroari eta babes ofizialeko etxebizitzak eta araubide autonomikoko zuzkidura-bizitokiak esleitzeko prozedurei buruzko 2012ko urriaren 15eko Aginduaren (aurrerantzean, 2012ko urriaren 15eko Agindua) 27.1 a). artikulua arabera, egokitzat jotzen du logela bakarreko etxebizitza bi kidez osatutako bizikidetzaren unitate batentzat.

Hala, araudi zehatzagorik ez izateak eta agindu arauemaile horrek eragin liezaiokeen askotariko kasuistika zehatz jasotzen duen aurreikuspen bat falta izateak hura errealitatez ez egokitzea eragiten dute. Horregatik, ez litzateke arrazoizkoa izango pentsatzea arau-agindu horrek berdintzat hartu behar dituenik ezkon-harremana edo haren parekoa duten bi kidek osatzen duten bizikidetzaren unitate bat eta, kasu honetan bezala, ama batek eta haren hamar urteko semeak

osatzen duten bizikidetzta-unitatea, non logela pribatua izatea funtsezko elementua baita adingabearen ongizatea eta izaeraren garapena bermatzeko.

Horrekin bat etorritz, Arartekoak behin baino gehiagotan helarazi dio Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailari birkokatzeko prozedura garatzeko, argitzeko eta araubidez egokitzeko beharra eta, hala, behar dituen segurtasun juridikoa eta berme guztiak ematekoa.

Horri buruz, Gizarte Eskubideen Europako Batzordeak, Europako Gutun Sozialaren 31. artikulua gogora ekarriz, argudiatu du etxebizitza duina eta egokia izateko eskubidea bermatzeko helburua duten neurri juridikoez praktikoak eta eraginkorrak izan behar dutela⁶.

Arartekoaren iritziz, Etxebizitza Legean jasotako arau-aurreikuspenek⁷, babes publikoko etxebizitzaren araubide juridikoari eta etxebizitzaren eta lurzorua inguruko finantza-neurriei buruzko martxoaren 4ko 39/2008 Dekretuak⁸ eta 2012ko urriaren 15eko Aginduak⁹ ez dituzte behar bezain argi identifikatzen esleitutako etxebizitzak errentarientzat egokitasun- eta duintasun-baldintzak betetzen ez dituztenean zer kasutan egin litekeen etxebizitza-aldaketa aintzat hartzeko eskaera.

Horri, gainera, gehitu behar zaio Etxebizitza Legearen bigarren xedapen iragankorrak aurreikusten duela aurreko erregelamenduak indarrean egongo direla legea inarrean sartzen den arte, betiere hari kontra egiten ez badiote.

Orain arte argudiatzen saiatu garen moduan, Etxebizitza Legea baino maila baxuagoko edo Lege hori onartu baino lehenagoko arau-xedapenek ez dituzte behar bezala jasotzen kexa honetan adierazitakoaren gisako kasuak. Horregatik hartzen du egokitzat Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak etxebizitza edo zuzkidura-bizitoki bat esleitzea, non bizikidetzta-unitateko kide batek sukalde-egongela-jangelako ohe-sofan egin behar baitu lo.

9. Aitzitik, Etxebizitza Legean jasotako edukiaren interpretazio teleologiko eta sistematikoa egiteak esan nahi du, Arartekoaren iritziz, kexa-espeditente horretan behar bezala egiaztatua geratu dela kexagileari eta haren hamar urteko semeari esleitutako etxebizitzak ez diela behar bezala erantzuten bizikidetzta-unitate horrek dituen premiei.

Bizi-maila egokia edukitzeko eskubidearen eta bereizkeria ez jasateko eskubidearen elementu integratzaile gisa etxebizitza egoki bat izateari buruzko Nazio Batuen errelatore ohiak honela definitu zuen etxebizitza duin eta egoki bat izateko

⁶ **Gizarte Eskubideen Europako Batzordea**. 2007ko abenduaren 5eko erabakia. *International Movement ATD Fourth World v. France*. Linean eskuragarri: <https://hudoc.esc.coe.int/eng?i=cc-33-2006-dmerits-en>

⁷ Ikusi 39. artikulua. Etxebizitza-ibilbideak eta mugikortasun geografikoa.

⁸ Ikusi 29. artikulua. Babes publikoko etxebizitzaren parkearen barruko ibilbideak.

⁹ Ikusi 27. artikulua. Etxebizitza egokia.

eskubidea: *“un derecho humano fundamental por ser indisociable de los valores fundamentales de los derechos humanos, como la dignidad, la igualdad, la inclusión, el bienestar, la seguridad de la persona y la participación pública”*¹⁰.

Arartekoaren iritziz, etxebizitzak logela bakarra izateak eta kexagileak egunero sukalde-egongela-jangelako ohe-sofan lo egin behar izateak argi justifikatzen dute etxebizitza aldatzeko premia espezifikoa aitortzeko eskaera, Etxebizitza Legearen arau-eskakizunak kontuan hartuta.

Beraz, higiezinaren azalera erabilgarria Etxebizitza Legearen 62.2 artikulua aldi baterako etxebizitza bat egokitze jatzeko behar bestekoa den arren, logela bakarra egoteak esan nahi du, Arartekoaren ustez, etxebizitza ez dela egokia etxebizitza horretako bizilagunen izaera behar bezala garatzeko. Horrenbestez, Arartekoaren aburuz, gaur egun kexagilea eta haren hamar urteko semea bizi diren higiezinak ez luke behar bezala bermatuko etxebizitza duin, egoki eta irisgarria okupatzeko eskubide subjektiboa.

10. Orain arte argudiatu den horri guztiari zenbait kontsiderazio erantsi behar zaizkio, logela bakarreko etxebizitza horretan bizikidetz-unitatearen parte den adingabe bat bititzeari dagokiona.

Horri buruz, etxebizitza egokiari buruzko errelatore berezi ohiak hala adierazi zuen: *“los Estados deben garantizar el derecho de los niños a una vivienda adecuada, entre otras cosas aplicando el principio del interés superior del niño”*¹¹.

Haurren Eskubideei buruzko Hitzarmena sinatu zuten estatuek hura betetzen dutela egiaztatu behar duen organoa da Haurren Eskubideen Batzordea; gainera, orientazioak eman behar ditu hitzarmen hori behar bezala interpreta dadin hura ezarri behar den eremu guztietan. Batzorde horrek, hain zuzen, 2013an, 14. Ohar Orokorra egin eta onetsi zuen; ohar horrek ezartzen du haurrak eskubidea duela bere interes gorena lehentasunez kontuan hartua izan dadin¹².

¹⁰ **Nazio Batuen Erakundea. Batzar Nagusia.** Etxebizitza egokia edukitzeko eskubidea ezartzeko zuzentarauak. Errelatore Bereziaren txostena etxebizitzari buruz, bizi-maila egokia edukitzeko eskubidearen eta eskubide horrekiko bereizkeria ez jasateko eskubidearen elementu integratzaile gisa. 12. parag. Eskuragarri hemen: https://ap.ohchr.org/documents/dpage_s.aspx?s=35

¹¹ **Nazio Batuen Erakundea. Batzar Nagusia.** Etxebizitza egokia edukitzeko eskubidea ezartzeko zuzentarauak. Errelatore Bereziaren txostena etxebizitza egokiari buruz, bizi-maila egokia edukitzeko eskubidearen eta eskubide horrekiko bereizkeria ez jasateko eskubidearen elementu integratzaile gisa. 48.i). parag. Eskuragarri hemen: https://ap.ohchr.org/documents/dpage_s.aspx?s=35

¹² **Nazio Batuen Erakundea. Haurren eskubideei buruzko hitzarmena. Haurren Eskubideen Batzordea.** 14. ohar orokorra (2013), zeinak ezartzen duen haurrak eskubidea duela bere interes gorena lehentasunez kontuan hartua izan dadin (3. artikulua, 1. paragrafoa). Eskuragarri hemen: http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC.C.GC.14_sp.pdf

Ohar orokor horrek ezartzen ditu haurren (eskubideen titular diren heinean) interes gorena behar bezala kontuan hartzeko betekizunak. Haurren interes gorena kontuan hartu beharra dago, batik bat, erabaki judizialeetan eta administratiboetan, eta haurrei indibidualki eragiten dieten neurrietan; bai eta haur guztiei edo haur jakin batzuei buruzko legeak, politikak, estrategiak, programak, planak, aurrekontuak, legegintza- zein aurrekontu-ekinbideak eta irizpenak onesteko prozeduren etapa guztietan ere.

Batzordeak azpimarratu du adin txikikoaren interes gorena eskubide subjektiboak dela, oinarrizko interpretazio-printzipio juridikoa eta prozedura-arau bat. Horrek esan nahi du haur bati eragiten dion erabaki bat hartu behar den guztietan, erabakiak hartzeko prozesuan erabakiak haurraren izan ditzakeen ondorioen (positiboak edo negatiboak) zenbatespena egin beharko dela. Erabakien justifikazioak argi utzi beharko du berariaz hartu dela eskubide hori kontuan, eta haurraren interesak zaindu direla beste gogoeta batzuekin alderatuz. Azken batean, haurraren interes gorena kontuan hartzeak haurraren beharrezan egoki neurtzea dakar.

Arartekoak ez du ikusten Alokabideren erabakian kontuan hartu edo zenbatetsi denik erabaki horrek zenbaterainoko eragina izan lezakeen etxebizitza horretan bizi den adingabearen eskubideetan.

Hala eta guztiz ere, Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak ezin du ahaztu Haurraren Eskubideen Batzordeak, haurren eskubideak nerabezaroan ezartzeari buruzko Ohar Orokorrean, zehaztu duela haurrak hamar urte dituen hasten dela nerabezaroa eta hor hasten dela haurtzarotik helduarora bitarteko bidea¹³. Testuinguru horretan, Batzordeak adierazten du pribatutasuna geroz eta garrantzitsuagoa dela adin horretan.

11. Oro har, Arartekoak positibotzat jotzen du Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak etxebizitza duin, egoki eta irisgarri bat legez okupatzea bermatze aldera egindako ahalegina.

Dena den, azaldutako guztia aintzat hartuta, ez da zentzuzkoa, bizikidetzaren unitatearen premiak betetzen ez dituen etxebizitza desegoki bat hauteman ondoren (logela nahikorik ez zegoelako), sozietate publikoak etxebizitza aldatzeko berariazko premia aitortzeko eskaera ukatu izana.

Gainera, ez dirudi egokia denik Alokabideak, eskaerari uko egitea erabakitzeaz gainera, debekua ezartzea datozen bi urteetan arrazoi berarengatik etxebizitza-premia espezifikoaitortzeko beste eskaera bat egiteko.

¹³ **Nazio Batuen Erakundea.. Haurraren Eskubideen Batzordea..** 20. ohar orokorra (2016), haurren eskubideak nerabezaroan ezartzeari buruzkoa. Linean eskuragarri: <https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2fPPRiCAqhKb7yhsqIkirKQZLK2M58RF%2f5F0vH%2bg0BeHNYSXI2ulaeIW9Y1jn%2ba4Z2iaNPMKIJhzvzq%2bJKOrQeoRE7vfMUMHawFfQYybp%2b06K%2fKawf3HS3T64R>

Hala, adierazi behar da Sailak ez duela eman neurri murriztaile hori justifikatzen duen inongo arau-agindurik. Halaber, Arartekoak ez du ikusten gai horri buruzko arau-xedapenetan denborari dagokion mugarik agertzen denik etxebizitza-aldaketa bat aitortzea helburu duten eskaerak egiteko.

12. Azkenik, Arartekoari atentzia eman dio espedientearen ez egotea Arabako Etxebizitza Lurralde-ordezkararen inolako erabakirik. Era berean, ez da egiaztatu kexagileari gisa horretako behin-behineko ebazpen baten berri eman zaionik, egokiak iruditzen zaizkion esku-hartzeak egiteko aukera izan dezan. Horren ordez, adierazi den moduan, Alokabide sozietate publikoaren Bezeroarentzako Arretarako bulegoak hartutako erabakia baino ez du kexagileak, non jakinarazten baitzaio bere eskaera ez dela onartu.

Horri buruz, Arartekoak, kexa-espediente honetan duen garrantziagatik, Arabako Etxebizitza Lurralde Ordezkaritzak hau baino lehenago kexa batean bidali zuen informazioa gogorarazi nahi du. Zehazki, hau adierazi zuen:

- *"...es la Delegación Territorial el órgano competente para dictar Resolución de reconocimiento de necesidad específica de cambio de vivienda, por lo tanto, las actuaciones realizadas por Alokabide únicamente pueden tener carácter orientativo en relación con la Resolución que previsiblemente pudiera adoptarse por la Delegación, pero carecen, en todo caso, de validez jurídica y de valor vinculante."*

Ondorioz, Arartekoak azpimarratzen du beharrezkoa dela Alokabide sozietate publikoaren eta dagozkion Lurralde Ordezkaritzen arteko koordinazioa sendotzea birkokatze-prozeduretan.

Horregatik guztiagatik, Arartekoak gomendio hau egiten du, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak —erakunde hau sortu eta arautzekoak— 11.b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

GOMENDIOA

Azaldutako guztia aintzat hartuta, Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak ebazpena berrikus dezala. Ebazpen horren bidez, sozietate publikoaren Bezeroaren Arretarako bulegoak etxebizitza aldatzeko eskaera ukatu zuen, honako hau egiaztatu baitzen: gaur egun kexagilea eta haren hamar urteko semea bizi diren higiezina ez dela egokia bizikidetzaren unitatearen berriazko beharretarako.

Nolanahi ere, Arartekoak gogorarazten du Etxebizitza Legear jasotako arau-aurreikuspenak erregelamendu bidez garatu behar direla, birkokatze-prozedurari beharrezko segurtasun juridikoa eta berme guztiak emateko xedearekin.

